

Příklad dobré praxe

Zpracovala: Mgr. Marie Pernicová, ZŠ Lysice, 1.stupeň ZŠ

1. Anotace

Úkol je zařazen do vzdělávací oblasti „Člověk a svět práce“. Je zaměřen na praktické získávání dovedností s drobným materiálem a použití drobného nářadí, rovněž na komunikaci a sociální a personální vztahy. Činnost probíhá společně na koberci, poté ve dvojicích v lavicích. Učitel provede instruktáž, žáci pak ve dvojicích podle instruktáže pracují. Následuje sebereflexe – zpětná vazba a hodnocení.

2. Cílová skupina

Úkol je určen pro předmět Pracovní výchova v 5. ročníku. Je zařazen do okruhu „práce s drobným materiálem“. Zadan je v souvislosti s tradicemi – vánoční dekorace.

3. Cíle

Cílem úkolu je zvládnutí práce podle instruktáže učitele, praktické dovednosti při ohýbání drátu podle šablony. Chceme si úkolem ověřit, zda žáci zvládnou činnost – ohýbání drátu, dodržení pracovního postupu a estetické dotvoření finálního výrobku. Sledovat se bude také dodržování bezpečnosti práce.

4. Ukázka ŠVP ZŠ Lysice

Prostřednictvím tohoto úkolu ověřujeme tyto výstupy:

- vyrobí vlastní dekoraci k Vánocům
- při zhotovení využívá různé techniky lidových řemesel
- dodržuje bezpečnost práce

Prostřednictvím tohoto úkolu vytváříme a rozvíjíme tyto kompetence:

- kompetence komunikativní – žák umí požádat o pomoc, poděkuje
- kompetence sociální a personální – vede žáky k dodržení pravidel při práci ve dvojici
- kompetence pracovní – vytváření dovedností a jejich aplikací v podobných situacích

4.–5. ročník

žák je v předmětu veden k	rozpracované výstupy v předmětu	učivo	možné evaluační nástroje	poznámky (možné formy a metody práce, průřezová témata, mezipředmětové vztahy...)
		Práce s drobným materiálem		
<ul style="list-style-type: none"> ❑ vytváření výrobků přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti ❑ využívání lidových tradic k různým činnostem, vytváření výrobků a jejich zdobení ❑ výběru vhodných pracovních pomůcek, nástrojů a náčiní vzhledem k použitému materiálu ❑ dodržování pořádku, zásad hygieny a bezpečnosti práce, poskytování první pomoci při drobném úrazu 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ žák prakticky rozliší druhy papíru, umí je prakticky použít, užívá správně velikosti formátu papíru ➤ zvládne vytvořit jednoduchý náčrt s jednoduchým a srozumitelným popisem ➤ pozná jednotlivé stehy při šití a umí je správně volit při práci s textilem ➤ umí používat vhodné nástroje a pracuje přesně a pečlivě ➤ ohýbá a upravuje (drát, hlína) ➤ sbírá, třídí, suší a lisuje přírodniny, dotváří je podle své fantazie ➤ zvládne vytvořit z modelovací hmoty (hlína, modurit, apod.) dekorální nebo užitkový předmět a dokončí jeho povrchovou úpravu (barvením, glazováním) ➤ při zdobení výrobků používá různé techniky a prvky lidových řemesel ➤ vyrobí vlastní dekoraci k Vánocům a Velikonocům podle získaných vědomostí a dovedností o lidových řemeslech 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ rozlišování a poznávání druhů papírů ◆ rozlišení formátu papíru ◆ tvorba náčrtu a popisu ◆ používání šablony ◆ práce s nůžkami, nožem, knoflíky, háčky, špachtlemi, hladítky, rýdlem ◆ stříhání, řezání, hlazení, rytí ◆ stehy – křížkový, stonkový, obnitkovací ◆ přišití knoflíku, háčku, očka, spínačku ◆ zhotovení jednoduché výšivky ◆ práce s přírodninami – lisování, sušení, lepení, aranžování, dotváření ◆ lidová řemesla – tradice – dekorace vánoční a velikonoční ◆ modelovací hmota – učivo 1. období rozšířit o glazování, pečení, vaření, vypalování ◆ návštěva keramické dílny, řezbářské dílny, kovárny 	<ul style="list-style-type: none"> • analýza prací žáků • projekty a samostatná práce • žák vytvoří samostatně výrobek z daného materiálu • správná volba materiálu, pomůcek a náčiní • dodržení výroby dle náčrtku • dokončení výrobku a jeho estetická úprava • příklady výrobků: chňapka, maňásek, plastické papírové figurky, svícen, kachel, drobné dekorace k Vánocům a Velikonocům 	<p>formy práce:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ve třídě - v dílně - exkurze do dílen lidových řemesel <p>metody práce:</p> <ul style="list-style-type: none"> - slovní návod - instruktáž - praktická ukázka - drobný projekt <p>průřezová témata:</p> <ul style="list-style-type: none"> - multikulturní výchova <p>mezipředmětové vztahy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - výtvarná výchova - vlastivěda - přírodověda
		Konstrukční činnosti		
<ul style="list-style-type: none"> ❑ používání stavebnic, provádění jednoduché montáže a demontáže ❑ práci podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu ❑ dodržování zásad hygieny a bezpečnosti práce ❑ poskytnutí první pomoci při poranění, přivolání lékaře 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ žák správně rozliší a v praxi použije jednotlivé typy stavebnic ➤ vytváří samostatně jednoduché náčrtu a realizuje podle nich finální výrobek ➤ umí sestavit pracovní osnovu a časový plán práce ➤ správně používá pro jednotlivé pracovní operace šroubovák, kleště, klíče ➤ dokáže ošetřit drobná poranění – skřípnutí, píchnutí, oděrku ➤ žák volí správné pracovní nástroje podle funkce a pracovní činnosti 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ rozlišení stavebnic – plošné, prostorové, konstrukční ◆ spojovací materiál – šrouby, matky, spojky, podložky ◆ montážní nářadí – kleště, šroubovák, klíče ◆ technika práce s montážním nářadím ◆ práce s návodem – předlohou ◆ sestavení pracovního postupu – osnovy ◆ práce s náčrtem – tvorba, popis 	<ul style="list-style-type: none"> • projekty a samostatná práce • diskuse • vyrobí dle náčrtku nebo návodu předmět • přesnost provedení • volba materiálu a nářadí • správnost zvoleného postupu • funkčnost modelu • finální úprava výrobku • příklady výrobků: <ul style="list-style-type: none"> • modely nábytku, • dopravních • prostředků, modelů • dle vlastní fantazie 	<p>formy práce:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ve třídě - v dílně <p>metody práce:</p> <ul style="list-style-type: none"> - instruktáž - slovní návod - podle náčrtku a popisu - ukázka - obrazová osnova <p>mezipředmětové vztahy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - přírodověda - vlastivěda - matematika

5. Zadání úkolu

Výroba dekoračního předmětu: Rybka

Materiál, pomůcky a nářadí:

šablona rybky (viz.Obr.1), štípací kleště, hliníkový drát, přírodní provázek

5.1. Motivace:

Rozhovor o tradicích a zvycích, učitel naváže zadáním úkolů.

5.2. Na koberci:

Učitel předvede instruktáž

- rozdání šablon
- vyzvednutí materiálu a nářadí
- vytvoření dvojic a přechod do lavic.

5.3. Práce ve dvojicích:

S pomocí spolužáka vytváří daný předmět z hliníkového drátu podle šablony, poté samostatně dotváří omotáváním drátu přírodním provázkem finální výrobek.

5.4. Vytvoření společné dekorace:

Žáci jednotlivými výrobky vyzdobí daný prostor ve třídě.

5.5. Hodnocení – sebereflexe

Žáci sedí na koberci a hodnotí,co bylo obtížné, co se dařilo, co nového si osvojili. K hodnocení používají přiloženou tabulku.

6. Hodnocení úkolu

✂	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
→	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
☺	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

✂ = označení sledované pracovní činnosti (stříhání, ohýbání, apod.) podle zadání

→ = dodržení pracovního postupu

☺ = dokončení a celková estetická úprava výrobku

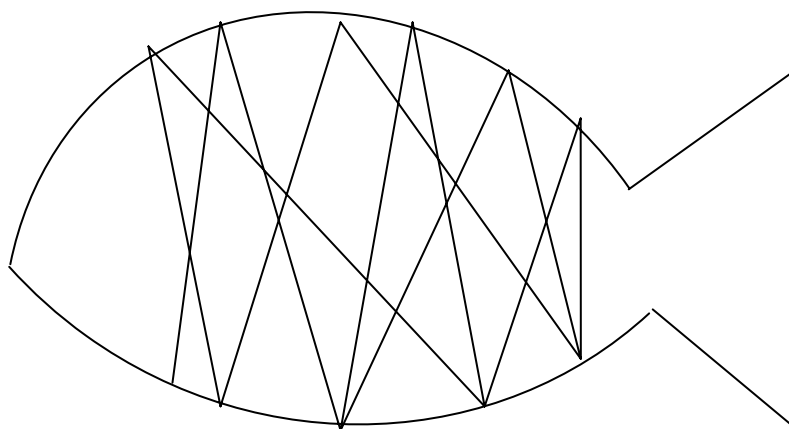
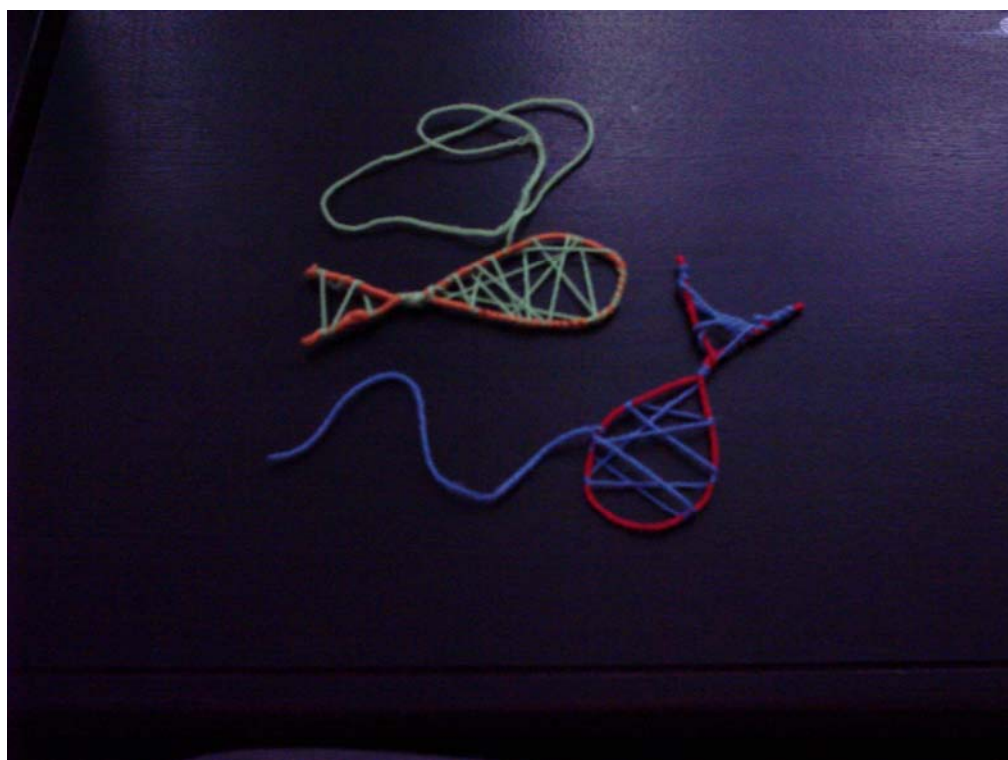
Tato tabulka je vytvořena pro evaluaci. V tabulce vyznačí žák míru zvládnutí požadované činnosti, pracovního postupu a celkové estetické úpravy tak, že zakroužkuje číslo od 1 do 10 podle toho, jak sám cítí míru splnění.

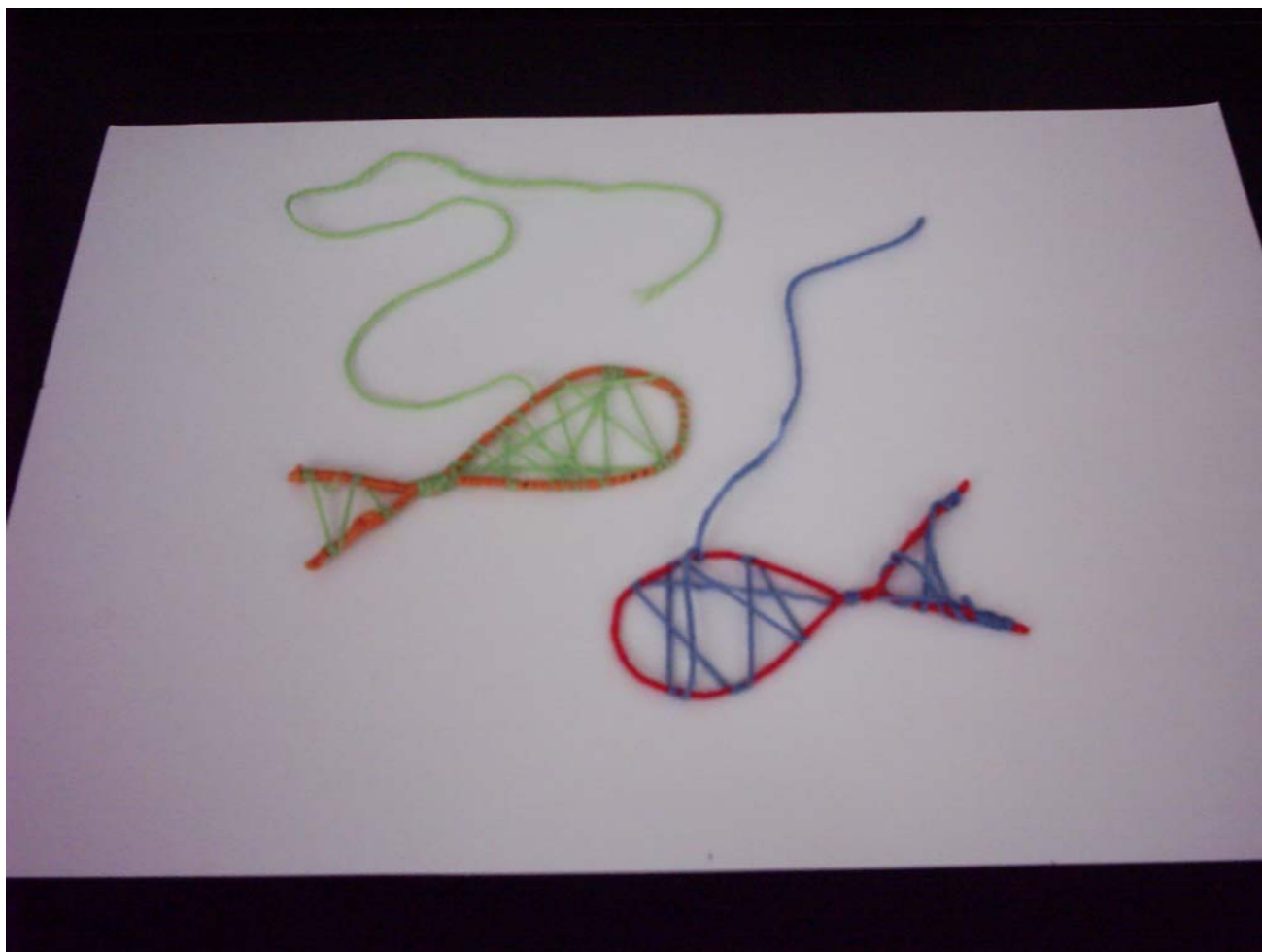
Totéž provede odlišnou barvou učitel a žák si může porovnat se svým hodnocením.
Je možné také doplnit hodnocením spolužáka, kdy se tak žákovi naskýtá hodnocení více osobami.
Na základě vyplněné tabulky má žák možnost zjistit úroveň svých dovedností.
Takové hodnocení vede k objektivizaci žákova výkonu.

Tabulku lze použít i pro procentuelní vyjádření zvládnutí daného výstupu a to tak, že hodnotu v tabulce násobíme deseti (např. hodnota $8 \times 10 = 80\%$ zvládnutého výstupu).

7. Ukázka splněného úkolu

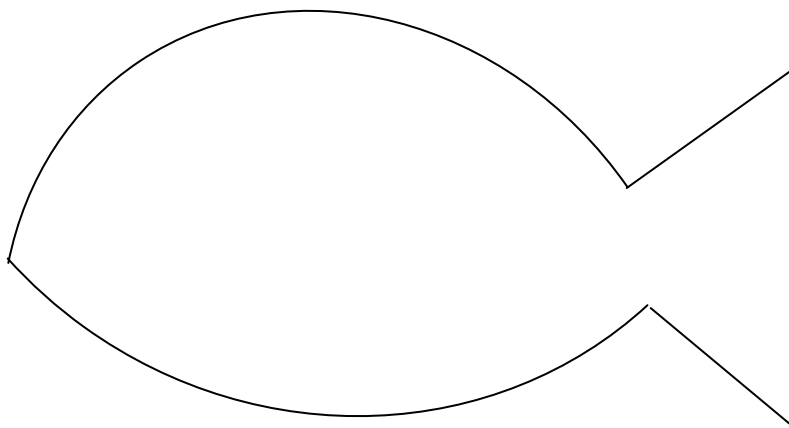
Vzhledem k charakteru úkolu je uveden jen obrázek finálního výrobku.

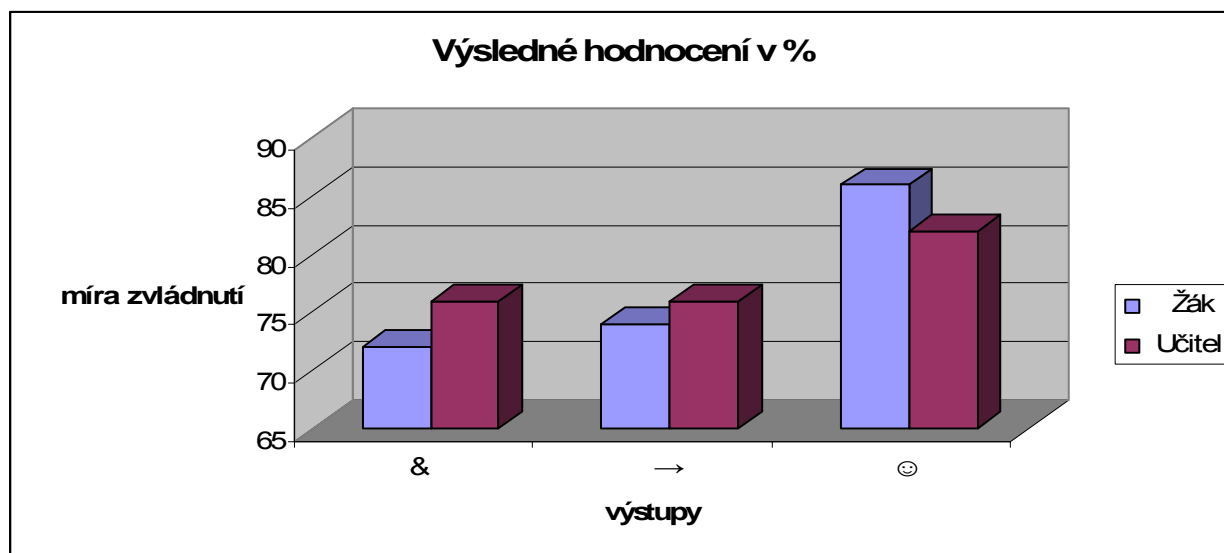
8. Zhodnocení úkolu ze strany učitele

Úkol byl přiměřený schopnostem a dovednostem žáků. Na úkol byl dostatek času. Pro žáky méně zručné bylo výhodné pracovat ve dvojici s pomocí spolužáka. Mezi dětmi se rozvíjela kladná komunikace – požádání, poděkování. Cenné je též učení se navzájem a respektování pravidel kooperativní výuky. Pro zručnější žáky se může zadat estetická úprava náročnější, mohou do proplétání vkládat barevné korálky.

Obr. 1 - šablona

Výsledné hodnocení v %			
	Žák autoevaluace	Učitel hodnocení	
&	72	76	
→	74	76	
😊	86	82	

V oblasti evaluace pracují žáci tímto způsobem druhý rok. Je patrné, že se v prvních dvou hodnocených oblastech téměř neliší, spíše se žáci mírně podhodnocují. Při hodnocení dokončení a celkové estetické úpravy jsou k sobě méně nároční a nadhodnotili se. Je to dáno tím, že nevnímají dostatečně detaily, které estetickou úroveň ovlivňují.